Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (desiata komora)

z 21. marca 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Platobné služby na vnútornom trhu – Smernica 2007/64/ES – Článok 74 ods. 2 – Príkaz na úhradu – Nesprávny jedinečný identifikátor, ktorý poskytol platiteľ – Vykonanie platobnej transakcie na základe jedinečného identifikátora – Zodpovednosť poskytovateľa platobných služieb príjemcu“

Vo veci C-245/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunale ordinario di Udine (súd v Udine, Taliansko) z 30. marca 2018 a doručený Súdnemu dvoru 9. apríla 2018, ktorý súvisí s konaním:

**Tecnoservice Int. Srl**, v konkurze,

proti

**Poste Italiane SpA,**

SÚDNY DVOR (desiata komora)

v zložení: predseda desiatej komory C. Lycourgos, sudcovia E. Juhász a I. Jarukaitis (spravodajca),

generálny advokát: Henrik Saugmandsgaard Øe,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Poste Italiane SpA, v zastúpení: A. Fratini, avvocatessa,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci F. Subrani a A. Collabolletta, avvocati dello Stato,

– česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vláčil a O. Serdula, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: H. Tserepa-Lacombe a V. Di Bucci, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: taliančina.

vyhlásil tento

## Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 74 a 75 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES (Ú. v. EÚ L 319, 2007, s. 1).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Tecnoservice Int. Srl, v konkurze (ďalej len „Tecnoservice“) a spoločnosťou Poste Italiane SpA vo veci vyplatenia peňažnej sumy nesprávnemu príjemcovi, v dôsledku nesprávneho jedinečného identifikátora, ktorý poskytol platiteľ.

## Právny rámec

### *Právo Únie*

3 Odôvodnenia 40, 43 a 48 smernice 2007/64 stanovujú:

„(40) Z hľadiska plne integrovaného priameho spracúvania platieb a právnej istoty, pokiaľ ide o plnenie každého príslušného záväzku medzi užívateľmi platobných služieb, je nevyhnutné, aby sa na účet príjemcu pripísala plná suma prevedená platiteľom. …

…

(43) S cieľom zvýšiť efektívnosť platieb v [celej Európskej únii] by všetky platobné príkazy iniciované platiteľom a vyjadrené v eurách alebo mene členského štátu mimo eurozóny vrátane úhrad a poukazovania peňazí mali podliehať maximálne jednodňovej lehote na vykonanie platby. … Vzhľadom na skutočnosť, že vnútroštátne platobné infraštruktúry sú často vysoko účinné, a s cieľom predísť akémukoľvek zníženiu súčasných úrovní služieb, by sa malo členským štátom povoliť zachovať alebo stanoviť pravidlá upravujúce v prípade potreby kratšiu lehotu na vykonanie platby než jeden pracovný deň.

…

(48) Poskytovateľ platobných služieb by mal vedieť jednoznačne stanoviť informácie, ktoré vyžaduje na správne vykonanie platobného príkazu. Na druhej strane, s cieľom predísť roztrieštenosti a ohrozeniu zriaďovania integrovaných platobných systémov v [Únii] by sa členským štátom nemalo povoliť, aby pri platobných transakciách vyžadovali používanie konkrétneho identifikátora. Toto by však nemalo brániť členským štátom požadovať od poskytovateľa platobných služieb platiteľa, aby konal s náležitou starostlivosťou a, ak je to technicky možné a bez potreby manuálneho zásahu, overil súlad jedinečného identifikátora a ak tento jedinečný identifikátor nie je v súlade, odmietol vykonať platobný príkaz a informoval o tom platiteľa. Zodpovednosť poskytovateľa platobných služieb by sa mala obmedziť na správne vykonanie platobnej transakcie podľa platobného príkazu užívateľa platobných služieb.“

4 Článok 4 tejto smernice stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

…

5. ‚platobnou transakciou' je úkon, ktorým je vklad, prevod alebo výber finančných prostriedkov, a to z podnetu platiteľa alebo príjemcu, bez ohľadu na akékoľvek súvisiace povinnosti medzi platiteľom a príjemcom;

…

21. ‚jedinečným identifikátorom' je kombinácia písmen, čísel alebo symbolov, ktorú oznámi poskytovateľ platobných služieb užívateľovi platobných služieb a ktorú užívateľ platobných služieb poskytne na účely jednoznačnej identifikácie druhého užívateľa platobných služieb a/alebo jeho platobného účtu pre platobné transakcie;

…"

5 Kapitola 2 s názvom „Jednorazové platobné transakcie", ktorá sa nachádza v hlave III tejto smernice, obsahuje článok 37 tejto smernice, nazvaný „Informácie a podmienky". Tento článok stanovuje v odseku 1:

„Členské štáty zabezpečia, aby sa užívateľovi platobných služieb poskytli alebo sprístupnili tieto informácie a podmienky:

a) uvedenie informácií alebo jedinečného identifikátora, ktoré musí poskytnúť užívateľ platobných služieb, aby bol platobný príkaz riadne vykonaný;

…"

6 Kapitola 3 s názvom „Rámcové zmluvy", ktorá sa nachádza v hlave III tejto smernice, obsahuje článok 42 tejto smernice, nazvaný „Informácie a podmienky". Tento článok znie takto:

„Členské štáty zabezpečia, aby boli užívateľovi platobných služieb poskytnuté tieto informácie a podmienky:

…

2 o používaní platobných služieb:

…

b) uvedenie informácií alebo jedinečný identifikátor, ktoré musí poskytnúť užívateľ platobných služieb, aby bol platobný príkaz riadne vykonaný;

…"

7 Článok 74 smernice 2007/64, nazvaný „Nesprávne jedinečné identifikátory", uvádza:

„1. Ak sa platobný príkaz vykonáva podľa jedinečného identifikátora, považuje sa za správne vykonaný vzhľadom na príjemcu uvedeného v jedinečnom identifikátore.

2. Ak nie je jedinečný identifikátor poskytnutý užívateľom platobných služieb správny, poskytovateľ platobných služieb nenesie zodpovednosť podľa článku 75 za nevykonanie či chybné vykonanie platobnej transakcie.

Poskytovateľ platobných služieb platiteľa však vynaloží primerané úsilie, aby vymohol finančné prostriedky platobnej transakcie.

…

3. Ak užívateľ platobných služieb poskytne doplňujúce informácie k tým, ktoré sú vymedzené v článku 37 ods. 1 písm. a) alebo článku 42 ods. 2 písm. b), poskytovateľ platobných služieb je zodpovedný iba za vykonanie platobných transakcií podľa jedinečného identifikátora poskytnutého užívateľom platobných služieb.“

8 Článok 75 tejto smernice, nazvaný „Nevykonanie alebo chybné vykonanie“, v podstate vo svojich odsekoch 1 a 2 stanovuje, že druhy zodpovednosti, ktoré sa tu zavádzajú, platia „bez toho, aby bol dotknutý… článok 74 ods. 2 a 3“ uvedenej smernice.

### *Talianske právo*

9 Smernica 2007/64 bola do talianskeho právneho poriadku prebratá prostredníctvom decreto legislativo n. 11, recante attuazione della direttiva 2007/64/CE (legislatívny dekrét č. 11, ktorým sa preberá smernica 2007/64/ES) z 27. januára 2010 (riadna príloha GURI č. 36 z 13. februára 2010, ďalej len „legislatívny dekrét č. 11/2010“).

10 Články 24 a 25 legislatívneho dekrétu č. 11/2010 prebrali články 74 a 75 smernice 2007/64 zopakovaním ich takmer totožného znenia.

### Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

11 Dňa 3. augusta 2015 dlžník spoločnosti Tecnoservice zadal príkaz svojej banke na uskutočnenie platby bankovým prevodom v prospech tejto spoločnosti, a to pripísaním na bežný účet otvorený v Poste Italiane identifikovaný pomocou jedinečného identifikátora v zmysle článku 4 bodu 21 smernice 2007/64, konkrétne prostredníctvom medzinárodného čísla bankového účtu (ďalej len „IBAN“). V tomto príkaze na úhradu bol tiež uvedený názov deklarovaného príjemcu tohto prevodu, konkrétne spoločnosti Tecnoservice.

12 Úhrada sa uskutočnila na účet zodpovedajúci tomuto IBAN. Zistilo sa však, že táto úhrada sa uskutočnila v prospech iného subjektu ako spoločnosti Tecnoservice, pričom v dôsledku toho uvedená spoločnosť nikdy nedostala dlžnú sumu, na ktorú mala nárok.

13 Tecnoservice podala proti spoločnosti Poste Italiane žalobu na Tribunale ordinario di Udine (súd v Udine, Taliansko), vnútroštátnom súde, pričom navrhla, aby bola konštatovaná zodpovednosť spoločnosti Poste Italiane za to, že neskontrolovala, či IBAN, ktorý uviedol platiteľ, zodpovedá názvu príjemcu. Tým podľa nej Poste Italiane umožnila poskytnutie predmetných finančných prostriedkov nesprávnemu príjemcovi, aj napriek existencii dostatočných údajov na konštatovanie nesprávnosti jedinečného identifikátora.

14 Poste Italiane sa domnieva, že nenesie žiadnu zodpovednosť, keďže uskutočnila úhradu na účet zodpovedajúci IBAN, ktoré uviedol platiteľ, pričom nemá povinnosť vykonať žiadnu ďalšiu kontrolu.

15 Vnútroštátny súd v tejto súvislosti uvádza, že ustanovenia smernice 2007/64 v zásade stanovujú, že platobný príkaz vykonaný podľa jedinečného identifikátora sa považuje za správne vykonaný.

16 Zároveň je však podľa neho možné vykladať články 74 a 75 smernice 2007/64, a v dôsledku toho príslušné ustanovenia vnútroštátneho práva, dvoma rôznymi spôsobmi.

17 Podľa prvého výkladu sa tieto dva články uplatňujú výlučne na vzťah medzi platiteľom a jeho bankou, ale nie na vzťah medzi bankou príjemcu platby a ostatnými dotknutými subjektmi, ako platiteľ, skutočný príjemca, prípadne nesprávny príjemca. V takomto prípade sa na druhý vzťah má uplatniť iba vnútroštátna právna úprava, ktorá je často založená na odlišných a širších pravidlách zodpovednosti, než aké stanovuje táto smernica.

18 Podľa druhého výkladu sa tieto dva články uplatnia na platobnú transakciu ako celok, čo by zahŕňalo aj postup banky príjemcu. V takom prípade by bola aj zodpovednosť poskytovateľa platobných služieb príjemcu úzko spätá iba s dodržaním IBAN uvedeného platiteľom.

19 V tejto súvislosti vnútroštátny súd poznamenáva, že orgány zodpovedné za mimosúdne riešenie sporov v rámci Arbitro Bancario e Finanziario (Bankový a finančný rozhodcovský súd, Taliansko) prijali rozdielne rozhodnutia v danej veci, avšak orgán zodpovedný za koordináciu medzi týmito orgánmi vyhlásil, že uprednostňuje druhý výklad.

20 Za týchto podmienok Tribunale ordinario di Udine (súd v Udine) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Majú sa články 74 a 75 smernice [2007/64] v znení účinnom k 3. augustu 2015 v časti týkajúcej sa povinností a obmedzenia zodpovednosti poskytovateľa platobných služieb, ako boli prebrané do talianskeho právneho poriadku článkami 24 a 25 [legislatívneho dekrétu č. 11/2010] vykladať v tom zmysle, že sa majú uplatniť len na poskytovateľa platobných služieb platiteľa žiadajúceho o vykonanie takejto služby alebo v zmysle, že sa uplatnia aj na poskytovateľa platobných služieb príjemcu?“

## O prejudiciálnej otázke

21 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 74 a 75 smernice 2007/64 majú vykladať v tom zmysle, že ak je platobný príkaz vykonaný v súlade s jedinečným identifikátorom poskytnutým užívateľom platobných služieb, ktorý nezodpovedá označeniu príjemcu uvedenému rovnakým užívateľom, obmedzenie zodpovednosti poskytovateľa platobných služieb sa uplatní len na poskytovateľa platobných služieb platiteľa, alebo aj na poskytovateľa platobných služieb príjemcu.

22 Je potrebné pripomenúť, že článok 74 ods. 1 smernice 2007/64 stanovuje, že „ak sa platobný príkaz vykonáva podľa jedinečného identifikátora, považuje sa za správne vykonaný vzhľadom na príjemcu uvedeného v jedinečnom identifikátore“. Odsek 2 prvý pododsek rovnakého článku spresňuje, že „ak nie je jedinečný identifikátor poskytnutý užívateľom platobných služieb správny, poskytovateľ platobných služieb nenesie zodpovednosť podľa článku 75 za nevykonanie či chybné vykonanie platobnej transakcie“.

23 Je teda potrebné uviesť, že vzhľadom na to, že zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že pochybnosti vnútroštátneho súdu sa v podstate týkajú výkladu článku 74 ods. 2 smernice 2007/64, ktorý sa osobitne týka prípadu, keď je jedinečný identifikátor poskytnutý užívateľom platobných služieb nepresný, na poskytnutie užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu postačuje výklad posledného uvedeného ustanovenia.

24 V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora pri výklade ustanovenia práva Únie je potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou [rozsudky z 2. septembra 2015, Surmačs, C-127/14, EU:C:2015:522, bod 28 a citovaná judikatúra, ako aj zo 16. novembra 2016, DHL Express (Austria), C-2/15, EU:C:2016:880, bod 19].

25 V prejednávanej veci je potrebné konštatovať, že znenie článku 74 ods. 2 prvého pododseku smernice 2007/64, v rámci ktorého sa používa iba pojem „poskytovateľ platobných služieb“, nijako nerozlišuje medzi rôznymi poskytovateľmi platobných služieb. Vzhľadom na toto znenie sa teda obmedzenie zodpovednosti stanovené v tomto ustanovení uplatňuje na všetkých poskytovateľov zúčastňujúcich sa na transakcii, a nie len na jedného z nich.

26 Tento doslovný výklad potvrdzuje aj kontext, do ktorého patrí toto ustanovenie. Na účely smernice 2007/64 je totiž jednak „platobná transakcia“ definovaná v jej článku 4 bode 5 ako úkon „z podnetu platiteľa alebo príjemcu“, ktorým je vklad, prevod alebo výber finančných prostriedkov, a to bez ohľadu na akékoľvek súvisiace povinnosti medzi platiteľom a príjemcom. Z tejto definície teda vyplýva, že pojem „platobná transakcia“ sa týka celkového a jednotného úkonu medzi platiteľom a príjemcom, a nie len jednotlivo každého zo vzťahov platiteľa a príjemcu s jeho vlastným poskytovateľom platobných služieb.

27 Okrem toho článok 74 ods. 2 druhý pododsek smernice 2007/64 ukladá len „poskytovateľovi platobných služieb platiteľa“ povinnosť vynaložiť primerané úsilie, aby vymohol finančné prostriedky platobnej transakcie. Preto ak by normotvorca Únie chcel obmedziť účinky článku 74 ods. 2 prvého pododseku smernice 2007/64 pokiaľ ide o platby uskutočnené v súlade s jedinečným identifikátorom, ktorý poskytol užívateľ, len na poskytovateľa platobných služieb platiteľa, špecifikoval by to aj v tomto ustanovení.

28 Okrem toho výklad článku 74 ods. 2 smernice 2007/64 uvedený v bode 25 tohto rozsudku podporujú aj ciele tejto smernice. Je totiž potrebné uviesť, že ako vyplýva jednak z odôvodnenia 40 smernice 2007/64, táto smernica sa týka zabezpečenia plne integrovaného a priameho spracúvania platieb, a jednak ako vyplýva z jej odôvodnenia 43, má zvýšiť efektívnosť a rýchlosť platieb. Týmto cieľom automatického spracúvania a rýchlosti platieb pritom najlepšie poslúži taký výklad tohto ustanovenia, ktorý obmedzuje zodpovednosť poskytovateľa platobných služieb tak platiteľa, ako aj príjemcu, čo oslobodí týchto poskytovateľov od povinnosti overovať, či jedinečný identifikátor poskytnutý užívateľom platobných služieb skutočne zodpovedá osobe uvedenej ako príjemca.

29 Okrem toho je potrebné poznamenať, že odôvodnenie 48 smernice 2007/64 nepochybne spresňuje, že členským štátom sa nebráni stanoviť, ak je to technicky možné a nevyžaduje si to manuálny zásah, poskytovateľovi platobných služieb „platiteľa“ povinnosť konať s náležitou starostlivosťou. Zodpovednosť poskytovateľa platobných služieb sa tu však obmedzuje na správne vykonanie platobnej transakcie podľa platobného príkazu užívateľa platobných služieb bez toho, aby sa rozlišovalo medzi dvomi kategóriami poskytovateľov.

30 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že na položenú otázku je potrebné odpovedať tak, že článok 74 ods. 2 smernice 2007/64 sa má vykladať v tom zmysle, že ak je platobný príkaz vykonaný v súlade s jedinečným identifikátorom poskytnutým užívateľom platobných služieb, ktorý nezodpovedá označeniu príjemcu uvedenému rovnakým užívateľom, obmedzenie zodpovednosti poskytovateľa platobných služieb stanovené v tomto ustanovení sa uplatní tak na poskytovateľa platobných služieb platiteľa, ako aj na poskytovateľa platobných služieb príjemcu.

## O trovách

31 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (desiata komora) rozhodol takto:

**Článok 74 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES, sa má vykladať v tom zmysle, že ak je platobný príkaz vykonaný v súlade s jedinečným identifikátorom poskytnutým užívateľom platobných služieb, ktorý nezodpovedá označeniu príjemcu uvedenému rovnakým užívateľom, obmedzenie zodpovednosti poskytovateľa platobných služieb stanovené v tomto ustanovení sa uplatní tak na poskytovateľa platobných služieb platiteľa, ako aj na poskytovateľa platobných služieb príjemcu.**

Podpisy